

Retouradres: Postbus 202, 1000 AE Amsterdam

Aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Datum 23 februari 2016

Behandeld door C. Langejans, rve onderwijs, jeugd en zorg (c.langejans@amsterdam.nl)

Onderwerp Reactie college van Amsterdam op wetsvoorstel 'Meer Ruimte voor Nieuwe Scholen'

Geachte staatssecretaris Dekker,

In deze brief reageert het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam op uw concept wetsvoorstel 'Meer Ruimte voor Nieuwe Scholen'. Op hoofdlijnen steunen we uw wetsvoorstel en onderschrijven we de urgentie ervan. We zien vanuit onze lokale ervaring echter ook een aantal aandachtspunten en hebben behoefte aan versnelling en verdere verruiming van de mogelijkheden.

Steun voor wetsvoorstel Meer Ruimte voor Nieuwe Scholen

In de komende periode helpt de gemeente Amsterdam actief vier geselecteerde onderwijsinitiatieven, Laterna Magica (o-18), KIEM (vmbo-t), Klein Amsterdam (PO) en de Alan Turingschool (PO¹), in een 'Kraamkamer' om zo snel mogelijk te starten met nieuw onderwijsaanbod in de stad. Nu nog binnen de huidige wettelijke kaders, maar die knellen behoorlijk. De stichtingsruimte die de huidige wet biedt in Amsterdam is praktisch nihil, terwijl de leerlingengroei fors is en de behoefte van ouders en leerlingen slechts gedeeltelijk wordt bediend. Dit vraagt ons inziens om drastische maatregelen.

We delen de wens tot meer dynamiek, innovatie en variëteit in het onderwijsaanbod. Daarom zijn we verheugd dat u recent het concept wetsvoorstel 'Meer Ruimte voor Nieuwe Scholen' heeft gepubliceerd. Dat biedt perspectief voor de middellange termijn. Doel van de wetswijziging is meer ruimte te creëren voor nieuwe en vernieuwende scholen. Het schrappen van 'richting' als bepalende factor voor het stichten en bekostigen van scholen voor funderend onderwijs is daarin een eerste stap waarna iedereen straks een school kan starten, ook op basis van een concept of pedagogische visie. Dit sluit aan op de vele innovatieve concepten die nu in Amsterdam ontwikkeld worden. Kort gezegd wordt het met deze eerste principiële stap makkelijker, voor zowel bestaande besturen als nieuwe initiatiefnemers, om een school in het primair en voortgezet onderwijs te starten. Hiermee wordt de vrijheid van onderwijs uit artikel 23 van de grondwet ons inziens weer recht gedaan.

---

¹ De ambitie van de initiatiefnemers is om uiteindelijk een doorlopende school van PO tot VO te worden.

We zijn tevreden dat input vanuit het project Onze Nieuwe School en andere Amsterdamse casuïstiek terugkomt op drie belangrijke punten:

- Het wordt daadwerkelijk mogelijk om nieuwe scholen te stichten, ook op basis van concepten. Hiermee wordt het huidige geconsolideerde onderwijsstelsel geopend voor nieuwe toetreders;
- Er wordt bij de stichting van nieuwe scholen aan de voorkant gekeken naar kwaliteit- en deugdelijkheidseisen (zoals governance structuur en invulling van burgerschapstaken). Daarnaast kunnen nieuwe scholen die ondermaats presteren sneller gesloten worden;
- De daadwerkelijke belangstelling van ouders en leerlingen wordt doorslaggevend bij het starten van een nieuwe school.

Daarnaast zien wij een aantal aandachtspunten in de uitwerking van het wetsvoorstel. Zoals een kwaliteitscheck op bestuurders van een nieuwe school, de gewenste betrokkenheid van de gemeente en de relatie tot lokale leerlingenprognoses bij de stichtingsprocedure. Tevens zijn de aansluiting op de lokale huisvestingsprocedure en de effecten van een grotere dynamiek voor onderwijshuisvesting van belang. Dit is nog niet op alle punten helder of naar onze tevredenheid uitgewerkt. Voor meer details verwijzen we hier kortheidshalve naar de gezamenlijke reactie van de G4 op dit wetsvoorstel². We blijven de komende periode graag in gesprek met het ministerie van OCW over nadere aanpassingen en de uitwerking van lagere regelgeving.

Wees ambitieus: biedt sneller kansen voor onderwijsvernieuwers!

Het project Onze Nieuwe School bevestigt de rijke aanwezige denkkraft binnen en buiten het onderwijs maar vooral ook de wens van ouders, leerlingen, leraren en schoolbesturen voor vernieuwende onderwijsconcepten. Er werden maar liefst 124 plannen ingediend, die na een zorgvuldig proces zijn teruggebracht tot 15 ambitieuze voorstellen waarvan er vier zijn geselecteerd. We zien daarbij dat initiatiefnemers een antwoord zoeken op actuele maatschappelijke vraagstukken. Zo is er veel aandacht voor de kwaliteit en de professionalisering van leraren. Voor socialisatie en persoonsvorming, ruimte voor individuele keuzevrijheid in het curriculum en gepersonaliseerd leren. Om de kansen voor alle kinderen op een goede schoolloopbaan te vergroten. Ook maken initiatieven in hun plan verbinding met de buurt en onderzoeken ze manieren om onderwijsgebouwen multifunctioneel in te zetten met oog voor duurzaamheid. Tenslotte proberen initiatiefnemers een oplossing te vinden om vroege selectie uit te stellen of voortijdig schoolverlaten en onderpresteren van jongens te voorkomen.

De Amsterdamse pilot maakt inzichtelijk dat het tempo en de reikwijdte van de wetswijziging ambitieuzer moet. Om de vele initiatiefnemers te stimuleren en niet af te laten haken én om deze generatie ouders en leerlingen echt perspectief te geven op (keuze-)vrijheid van onderwijs. Om innovatiekracht en flexibiliteit de ruimte te geven en daadwerkelijk aan te sluiten bij de maatschappelijke behoefte van deze tijd. Daarom vragen we u serieuze kansen te bieden voor onderwijsvernieuwers:

- Experimenteerterruimte: Breng dit wetsvoorstel met grote voortvarendheid richting besluitvorming. Biedt in de tussentijd voorlopers zoals de vier geselecteerde onderwijsinitiatieven in de Amsterdamse Kraamkamer ruimte om in de komende schooljaren al te kunnen starten met nieuwe scholen. De behoefte hieraan is overduidelijk. De gewenste

---

²Zie Reactie G4 op wetsvoorstel "Meer ruimte voor nieuwe scholen".

stichtingsruimte in Amsterdam is nog niet aanwezig en maakt het voor nieuwe onderwijsinitiatieven noodzakelijk (en een opgave) een partnerschap met een bestaand bestuur te sluiten. Daarbij knelt de huidige regelgeving stevig met de vele vernieuwende onderwijsconcepten zoals bijvoorbeeld het 0 – 18 concept. Het afbreukrisico voor (onze vier) nieuwe onderwijsinitiatieven is daarmee evident en om deze redenen vraag ik steun en ruimte vanuit het Rijk.

- Stichting- en opheffingsnormen: Creëer daadwerkelijk meer ruimte voor nieuwe scholen en verlaag eerder dan gepland de stichtingsnormen voor het funderend onderwijs. Zorg tegelijkertijd dat te kleine scholen makkelijker gesloten kunnen worden, om ondoelmatige inzet van publieke middelen en onderwijshuisvesting te beperken en kwaliteit te bewaken.
- Ouderbelangstelling: Maximaliseer de keuzevrijheid en laat scholen zichzelf bewijzen door ouders en leerlingen te laten 'stemmen met de voeten' .
- Brede (innovatieve) scholen: Maak het stichten van brede scholen over sectoren heen mogelijk voor scholen van 0-18 jaar en varianten daar tussenin. Dit versterkt de kwaliteit en biedt kansen voor vernieuwende onderwijsconcepten om echt te slagen. Neem daarbij de drempels weg op het gebied van bekostiging, verantwoording, toezicht en huisvesting. Laat scholen zich verantwoorden over hun resultaten en de toegevoegde waarde die ze leveren om het beste uit hun leerlingen te halen, over de gehele schoolloopbaan.
- We onderschrijven tenslotte de wens om een gelijk speelveld te creëren voor bestaande schoolbesturen en nieuwe onderwijsinitiatieven. Wij willen dat bestaande scholen/schoolbesturen niet zonder meer met de status quo genoegen nemen, maar ook geprikkeld worden om hun aanbod te blijven verbeteren en vernieuwen.

Bij het (fundamenteel) wijzigen van onderwijswetgeving én het starten van een vernieuwend project als Onze Nieuwe School hoort - behalve enthousiasme en pionieren - ook een beetje opschudding en onzekerheid over de toekomst. Het daadwerkelijk starten van nieuwe scholen zal, voor én na de wetswijzigingen, een grote inspanning vragen van nieuwe initiatieven, gemeentes en vooral ook de bestaande schoolbesturen. Laat dat ons niet weerhouden te doen wat nodig is om het onderwijsstelsel te moderniseren. Ouders, leerlingen, leraren, bestuurders en ondernemers hebben hun stem laten horen in Amsterdam en zich uitgesproken over welk onderwijsaanbod ze missen. Voorkom dat deze schoolmakers het onderwijs de rug toekeren en zorg dat het daadwerkelijk op korte termijn makkelijker voor hun wordt een nieuwe school te starten.

Met grote belangstelling zien we de verdere uitwerking en besluitvorming van het wetsvoorstel tegemoet.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Amsterdam,

mr. A.H.P. van Gils
secretaris

mr. E.E. van der Laan
burgemeester